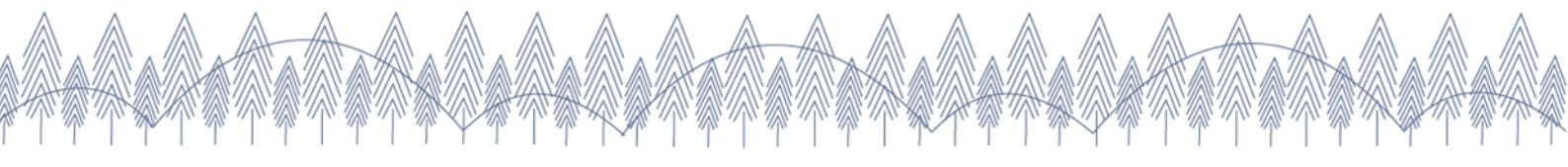

RAUTAVAARAN YHTENÄISKOULUN JA LUKION KOULUKULJETUSOHJEET

KOULUKULJETUS ON YHTEISTYÖTÄ

Hyvinvointilautakunta 7.9.2022

RAUTAVAARAN KUNNASSA NOUDATETTAVAT KOULUKULJETUSTEN YLEISET PERIAATTEET

Rautavaaran kunnan koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain 6 §:n ja 32 §:n sekä hyvinvointilautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Tässä kuljetusoppaassa määritellään ne perusteet, joiden mukaan Rautavaaran kunta järjestää maksuttomaan kuljetukseen, saattamiseen tai avustamiseen oikeuttavan koulumatkan. Oppaassa määritellään myös esiopetusta koskeva oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen ja vaaralliseksi luokitellut koulutiet.

Koulumatkat

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos perusopetusta saavan oppilaan **koulumatka on viittä kilometriä pitempi**. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. Rautavaaran kunnassa maksuton koulukuljetus myönnetään, kun:

- esiopetuksessa olevan oppilaan matka lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin ylittää kolme kilometriä
- 1-3. luokan oppilaan koulumatka lyhintä reittiä pitkin ylittää kolme kilometriä
- 4.-9. luokan oppilaan koulumatka lyhintä reittiä pitkin ylittää viisi kilometriä

Koulukuljetuksen ensisijainen peruste on matka kotiosoitteesta (väestörekisteriin merkitty vakituinen asuinpaikka) esi- tai perusopetuspaikkaan. Koulumatka mitataan lyhintä yleisessä käytössä olevaa kävelykelpoista reittiä myöten ja matka mitataan oppilaan kodin portilta koulun portille. Mittauksessa käytetään apuna Google Mapsia tai muuta luotettavaa mittausmenetelmää.

Yhteishuoltajuudessa oleville oppilaille koulumatkat korvataan kotiosoitteesta em. perustein ainoastaan lähikouluun, johon oppilas vakituisen osoitteen mukana kuuluu (osoite, jossa väestörekisterilain mukaan kirjoilla). Oppilas voi kulkea koulukyydillä myös toisen huoltajan luokse ja toisen huoltajan luota kouluun, mikäli koulukyydissä on vapaata tilaa.

Iltapäivätoimintaan osallistuvat koulukuljetukseen oikeutetut oppilaat voivat käyttää jo olemassa olevia kuljetuksia silloin, kun niihin mahtuu. Erillisiä kuljetuksia aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuville oppilaille kunta ei järjestä, eikä laki siihen velvoita.

Koulukuljetusta voivat käyttää oppilaat, jotka osallistuvat koulun kerhotoimintaan iltapäivisin.

Rautavaaran lukion opiskelijat

Toisen asteen opiskelijoiden koulumatkat korvataan Kansaneläkelaitoksen maksaman koulumatkatuen kautta. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvän maksuttomuuden myötä koulumatkasta poistuu 43 eur/kk omavastuu. Kunta tai koulutuksen järjestäjä ei kuitenkaan ole velvollinen järjestämään toisen asteen koulutuksessa oleville oppivelvollisille koulukuljetusta, vaan koulutuksen järjestäjä voi vapaaehtoisesti järjestää opiskelijoille mahdollisuuden koulukuljetukseen. Jos koulutuksen järjestäjä järjestää koulukuljetuksen, koulumatkatuki maksetaan koulutuksen järjestäjälle.

Koulumatkatuki myönnetään ensisijaisesti joukkoliikenteen käytön perusteella. Jos joukkoliikennettä ei ole mahdollista käyttää, myönnetään koulumatkatuki ns. oman matkustustavan perusteella. Tämä tarkoittaa, että opiskelijan tulee itse järjestää kulkeminen oppilaitokseen ja opiskelijalle maksetaan ns. taksa-asetuksen mukainen rahallinen korvaus.

Rautavaaran kunta järjestää maksuttoman koulukuljetuksen niille Rautavaaran lukion opiskelijoille, joiden yhdensuuntainen koulumatka on vähintään 10 kilometriä. Koulukuljetusta käyttävä opiskelija täyttää koulumatkatukihakemuksen ja Kela maksaa koulumatkatuen suoraan kuljetuksen järjestäjälle (Koulumatkatukihakemus KM 1).

Koulukuljetusten periaatteet perusopetuksessa

Päivittäiseen koulumatkaan käytettävä aika odotuksineen saa kestää enintään 2,5 tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. Oppilas voidaan velvoittaa kulkemaan omin neuvoin osan koulumatkasta. Oppilaan itse kuljettava matka koulukuljetusreitien varteen on enintään kolme kilometriä.

Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää myös vain osalle matkasta. Matka, jonka oppilaan tulee varautuakulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina määritelty kilometriraja. Mikäli koulukuljetusoikeutta haetaan sivutien osuudelle koulumatkan rasittavuuden, pituuden tai vaikeuden perusteella, hakemukseen tulee aina liittää asiantuntijalausunto, jota käytetään apuna päätöksenteossa. Lausunto ei kuitenkaan velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen. Esioppilaan kohdalla käytetään yksilöllistä harkintaa omavastuumatkaa määriteltäessä.

Huoltajien tehtävänä on huolehtia lapsen saattamisesta kunnan järjestämään kuljetukseen sekä tukea lapsen kodin ulkopuolella tapahtuvaan liikkumiseen liittyvää itsenäistymistä.

Tapaturman tai sairauden perusteella järjestettävät määräaikaiset kuljetukset

Kesken koulupäivän sattuneissa sairaustapauksissa kuljetuksen järjestää huoltaja.

Koulutapaturman perusteella määräaikainen koulukuljetus järjestetään koulun puolesta. Määräaikaisen koulukuljetuksen järjestämiseen vaaditaan lääkärintodistus, jossa on maininta kuljetuksen tarpeellisuudesta. Koulutapaturman perusteella määräaikainen koulukuljetus järjestetään tarvittaessa. Kuljetusten yhdistelyn vuoksi oppilas voi joutua odottamaan koululla kuljetusta, ei kuitenkaan enemmän kuin lain salliman määrän.

Koulumatkan vaarallisuus

Oppilaalla on oikeus esiopetus- ja koulukuljetukseen myös siinä tapauksessa, että koulumatka oppilaan ikä ja olosuhteet huomioon ottaen muodostuu liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää asiantuntijalausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, koulupsykologi tai muu asiantuntija, joka on hoitosuhteessa lapsen kanssa, tapauksesta riippuen ja lausunnosta on käytävä ilmi kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntija suosittelee kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös käytävä ilmi selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija suosittelee kuljetuksen järjestämistä. Asiantuntijalausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään apuna päätöksenteossa.

Koulumatkojen turvallisuuden arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset. Vaaralliset liikenneväylät määritellään yhteistyössä Rautavaaran kunnan teknisen toimialan edustajien kanssa.

Esimerkiksi petohavainnot alueella eivät automaattisesti oikeuta koulukuljetusjärjestelyihin, vaan asiassa huomioidaan myös riistanhoitoyhdistyksen näkemys koulumatkan vaarallisuudesta.

Koulukyydit ja saattoliikenne

Koulukyydit ja oppilaiden saattoliikenne on keskitetty vanhan alakoulun ympäristöön. Huoltajat voivat tuoda oppilaita vanhan alakoulun taakse pysäkillä, josta voi kävellä jalan kulkuväylää pitkin koululle. Kaikki koulukyydit saapuvat ja lähtevät vanhan alakoulun pihalta.

Koulukyytialueella on valvonta sekä aamulla että iltapäivällä klo. 12 ja 14 kyydeillä. 1-4.luokkalaiset kyytioppilaat odottavat koulun jälkeen valvojaa teknisen pajan edessä ja siirtyvät kyyti paikalle ohjatusti. 5.luokkalaiset ja sitä vanhemmat oppilaat voivat siirtyä odottamaan koulukyytiä vanhan alakoulun pihaan itsenäisesti. Valvonnan piiriin eivät kuulu oppilaat, jotka eivät ole oikeutettuja koulukyytiin. Kyyti odotuksessa ovat voimassa koulun järjestyssäännöt. Koulukuljetusta odottaville oppilaille on järjestetty valvonta. Valvonnasta aamukyydeillä sekä iltapäiväkyydeillä vastaa koulunkäynninohjaajat.

Kartta koululaiskuljetuksista

Koulumatkojen ja koulukuljetusten turvallisuutta koskeva ohje

Kävellen ja pyörällä kouluun tulevien oppilaiden huoltajan vastuulla on opettaa oppilaalle turvallinen koulureitti ja tapa kulkea liikenteessä. Huoltaja vastaa siitä, että oppilas käyttää esimerkiksi pyöräillessä tarvittavia suojavarusteita. Huoltajan vastuulla on myös huolehtia lapsen saattamisesta kunnan järjestämään koulukuljetukseen.

Koulukuljetuksissa noudatetaan Opetushallituksen julkaiseman koulukuljetusoppaan suosituksia turvallisuudesta (<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Koulukuljetusopas.pdf>). Oppaassa kuvataan myös koulukuljettajan kasvatustehtävä sekä oppilaan velvollisuudet liittyen asianmukaiseen käyttäytymiseen koulukuljetuksissa.

KOULULAISAUTONKULJETTAJAN TEHTÄVÄ

Kuljettaja toimii esimerkkinä

Kuljettaja vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, miten koulumatka sujuu ja kuinka lapset ja nuoret matkan kokevat. Kuljettajan roolina on toimia myös kasvattajana, joka omalla toiminnallaan ja esimerkillään ohjaa oppilaita turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Kuljettajalta odotetaan sitä, että hän toimii esimerkillisesti aikuisena ja on hyvä malli ja samaistumiskohde lapsille. Kuljettaja vaikuttaa omalla toiminnallaan lasten käyttäytymiseen ja tapaan toimia koulumatkan aikana. Molemminpuolinen tervehtimien aina kohdattaessa luo matkalle mukavan tunnelman ja on osa tapakasvatusta. Ystävällinen puhetapa, johdonmukainen yhteisistä säännöistä kiinni pitäminen sekä jämäkkä puuttuminen häiritsevään käyttäytymiseen matkan aikana luovat turvallista ilmapiiriä.

Turvallisuus on avainasemassa

Koulumatkoilla, niin kuin muuallakin liikenteessä, tärkeintä on huolehtia matkan turvallisuudesta. Joskus liikenneolosuhteet ovat sellaiset, ettei suunniteltuja reittejä pystytä liikennöimään tai että aikataulussa pysyminen ei ole mahdollista. Kuljettajan vastuulla on huomioida keliolosuhteet. Kuljettajalla on oltava tiedossa myös toimintatavat poikkeuksellisissa tilanteissa toimimiseen ja ohjeistus siihen, miten esimerkiksi kuljetuksen mahdollisesta myöhästymisestä tiedotetaan koulua. Kuljettaja ei kykene keskittymään ajamiseen, ellei hän saa ajaa rauhassa. Lapsille on hyvä kertoa, että ajorauha on välttämätöntä matkanteon turvallisuuden, sujuvuuden ja viihtyvyyden vuoksi. Minkäänlaista oppilaiden keskinäistä kiusaamista tai häirintää ei tule hyväksyä. Aikuisen toiminta tilanteessa, jossa jotakin lasta kiusataan tai kohdellaan loukkaavasti, on erittäin merkityksellistä. Kuljettajan tulee viestittää omalla toiminnallaan, ettei toisen loukkaava kohtelu ja kiusaaminen ole missään tilanteessa sallittua.

Ongelmat ratkaistaan yhteisellä keskustelulla. Mikäli oppilaat ovat jatkuvasti levottomia tai käyttäytyvät häiritsevästi, on asia syytä ottaa puheeksi koulun ja huoltajien kanssa ja pyrkiä selvittämään taustalla olevia syitä ja etsiä ratkaisuja niihin.

Koulussa ja kotona lasten ja nuorten kanssa on hyvä keskustella, miten koulukuljetusten aikana käyttäytyään, miksi tiettyjä sääntöjä on olemassa ja mitä häiriökäyttäytymisestä taksissa tai linja-autossa voi seurata. Oppilaille on kerrottava, että kuljettajan ohjeita on tärkeää noudattaa turvallisuuden takia.

